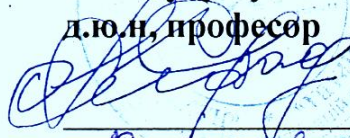

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В.о. президента Науково-дослідного
інституту публічного права**

д.ю.н, професор

С.О. Корос

« 19 » червня 2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Нескороженого Володимира Івановича
на тему: «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав
людини в умовах цифровізації в Україні», поданої на здобуття ступеня
доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю
081 «Право», затвердженої Вченою ради Науково-дослідного інституту
публічного права від 21 листопада 2022 року (протокол № 15)**

ВИТЯГ

із протоколу спільного засідання відділів актуальних питань філософії
права та юридичної лінгвістики, науково-правових експертиз та
законопроектних робіт, проблем публічного права, організаційного
забезпечення наукових проектів і міжнародної діяльності Науково-дослідного
інституту публічного права від «19» червня 2026 року.

Присутні 10 осіб:

Овчарук Сергій Станіславович – доктор юридичних наук, доцент,
завідувач відділу проблем публічного права Науково-дослідного інституту
публічного права – *головуючий на засіданні*;

Корос Сергій Олександрович – доктор юридичних наук, професор,
в.о. президента Науково-дослідного інституту публічного права;

Боровик Андрій Володимирович – доктор юридичних наук, професор,
віце-президент з наукової роботи Науково-дослідного інституту публічного
права;

Сорока Лариса Володимирівна – доктор юридичних наук, професор,
завідувач відділу аспірантури Науково-дослідного інституту публічного права;

Куркова Ксенія Миколаївна – доктор юридичних наук, професор,
завідувач відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт
Науково-дослідного інституту публічного права – *науковий керівник*;

Луценко-Миськів Леся Ігорівна – доктор юридичних наук, професор,
головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного
права;

Козін Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт Науково-дослідного інституту публічного права;

Курило Інна Володимирівна – доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права;

Шкарупа Костянтин Вікторович – доктор юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права;

Даниленко Анна Олександрівна – доктор філософії за спеціальністю 081 Право, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права.

Запрошені:

Нескорожений Володимир Іванович – *здобувач ступеня доктора філософії.*

Порядок денний:

Публічна презентація здобувачем Нескороженим Володимиром Івановичем наукових результатів дисертації на тему «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право та її обговорення з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів.

Науковий керівник – **Куркова Ксенія Миколаївна** – доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт Науково-дослідного інституту публічного права.

Головуючий по цьому питанню – **Овчарук Сергій Станіславович** – доктор юридичних наук, доцент, головний науковий співробітник відділу Науково-дослідного інституту публічного права.

Слухали:

Здобувача наукового ступеня доктора філософії Нескороженого В.І. про результати дисертаційного дослідження. У своїй доповіді він обґрунтував актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначив мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, розкрив структуру роботи та основні її положення, показав їх новизну, теоретичне та практичне значення. Здобувач наголосив на таких аспектах свого дослідження.

Право на захист людини є однією з основних гарантій демократичної та соціально-відповідальної держави, із закріпленою концепцією – людина повинна мати права та гарантовані дієві засоби їх відновлення, охорони та відстоювання. Право на захист є одним із найважливіших показників зрілості держави, гуманності правової системи та поваги до людини як найвищої соціальної цінності.

Гарантування права на захист людини є складним процесом, що потребує цілісної системи конституційних, міжнародних та інституційно-процесуальних механізмів. В цій площині, адміністративне право забезпечує захист прав людини, формує стандарти належного врядування, межі владного розсуду, процедури прийняття рішень та способи захисту особи у відносинах із державою. При цьому, в умовах активної глобальної цифровізації в Україні виникає необхідність переосмислення змісту та можливостей адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини. Цифрова трансформація змінює природу взаємовідносин між людиною та державою. Цифровізація публічних відносин створює різні можливості для забезпечення прав людини, але породжує нові загрози правам людини – незаконну обробку персональних даних, цифрову дискримінацію, непрозорість автоматизованих рішень тощо. Сучасне адміністративно-правове забезпечення має бути спрямовано на збалансування ефективності цифрової держави та недоторканності людської гідності, швидкості електронних процедур та права особи бути почутою, автоматизації управління та необхідності людського контролю, обміну даних та захисту приватного життя.

Таким чином, формування нових підходів до адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні є важливим напрямком, що дозволить забезпечити людиноцентричну модель цифрової публічної адміністрації, гарантувати якісні цифрові адміністративні процедури, та посилити кіберзахист держави як інструменту захисту прав людини.

Метою дисертації є комплексний аналіз теоретико-правових основ та змісту адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини, для визначення проблем захисту персональних даних та формування новітніх напрямків вдосконалення адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні.

Для реалізації визначеної мети у роботі запропоновано розв’язання наступних завдань:

- запропонувати сучасне розуміння захисту прав людини як об’єкта адміністративно-правового забезпечення;
- виділити ознаки цифровізації як чинника трансформації адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини;
- розкрити загальний стан нормативного забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні;
- визначити систему суб’єктів адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні;
- виокремити види адміністративно-правових інструментів забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні;
- з’ясувати перспективні напрямки впровадження цифровізації адміністративних послуг як форми захисту прав людини в Україні;
- розкрити розуміння адміністративної процедури забезпечення захисту

прав людини в умовах цифровізації;

- визначити шляхи захисту персональних даних у діяльності публічної адміністрації в Україні;

- обґрунтувати напрямки удосконалення адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є новітнім комплексним дослідженням щодо адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні, в результаті якого виділено проблеми захисту та сформовано напрямки оптимальної адаптації цифровізації у сфері захисту прав людини, зокрема:

уперше:

- системно розкрито цифровізацію як чинник трансформації адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини, що являє собою комплексний процес оновлення змісту, форм, інструментів і процедур публічного адміністрування під впливом цифрових технологій, унаслідок чого захист прав людини переходить до більш динамічної, технологічно опосередкованої, превентивної та людиноцентричної системи гарантування прав у цифровому середовищі;

- сформовано функціональну роль адвокатів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні, що полягає у поєднанні правозахисної місії адвокатури з новими функціями цифрового гаранта прав, свобод і законних інтересів особи, що виявляється у забезпеченні безпечного, етичного та ефективного використання електронних інструментів правосуддя, адміністративних процедур та цифрових комунікацій, у яких адвокат є посередником між особою та цифровізованою публічною владою, який здатний запобігати порушенням прав людини, своєчасно реагувати на адміністративні зловживання, забезпечувати доступ до правосуддя, охороняти адвокатську таємницю, персональні дані та конфіденційність клієнта;

- виділено види адміністративних процедур забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні, які за функціональним призначенням поділено на: реалізаційні; підтверджувальні; відновлювальні; превентивно-гарантійні; контрольно-наглядові; та юрисдикційно-захисні;

удосконалено:

- розуміння захисту прав людини як об'єкту адміністративно-правового забезпечення, зміст якого динамічно еволюціонує відповідно до суспільних трансформацій, безпекових викликів та зміни уявлень про належний стандарт гарантування прав і свобод особи, має універсальний характер, та виступає одночасно метою, межею та критерієм оцінки будь-якої владної діяльності;

- значення міжнародних актів у трансформації захисту прав людини в умовах цифровізації, що полягає у формуванні універсальної та регіональної системи ціннісних, правових та процедурних стандартів, на основі яких

національне законодавство має визнавати права людини, та забезпечувати ефективні та доступні механізми їх поновлення в разі порушення, на основі гуманістичних принципів з потребою відповідального, інклюзивного та ризико-орієнтованого управління цифровими технологіями;

- поняття адміністративно-правового інструментарію забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні як системи юридичних форм, методів, знарядь адміністративної діяльності суб'єктів публічної адміністрації, що реалізуються в межах визначеної законом компетенції, та в умовах цифрової трансформації, адаптуються до нових, технологічно-обумовлених засобів адміністративно-правового впливу;

- сутність цифровізації адміністративних послуг як форми реалізації прав людини, що є цілеспрямованим процесом адміністративно-правового, організаційного та технологічного оновлення порядку надання адміністративних послуг, у межах якого взаємодія особи з публічною адміністрацією поступово переводиться з традиційного офлайн-формату в електронне середовище з використанням цифрових сервісів, інформаційно-комунікаційних систем, електронної ідентифікації, міжвідомчої електронної взаємодії, державних реєстрів та веб-порталів публічних органів;

отримали подальшого розвитку:

- положення щодо новітніх питань збору, обробки, опрацювання персональних даних у діяльності публічної адміністрації в Україні, що повинні враховувати виклики цифрової трансформації та національної безпеки, для забезпечення балансу між легітимними потребами держави у швидкій ідентифікації осіб, розшуку зниклих безвісти, фіксації фактів позбавлення свободи, документуванні шкоди, наданні компенсацій, організації евакуації, кіберзахисті, та гарантуванні прав людини на приватність, інформаційне самовизначення та захисті від надмірного втручання;

- напрямки вдосконалення адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні щодо формування людиноцентричної концепції цифрового адміністративного права, законодавчого закріплення цифрових прав людини, запровадження ризик-орієнтованого регулювання штучного інтелекту в публічному управлінні, гарантування права на пояснення та оскарження автоматизованих рішень, посилення адміністративно-правового режиму захисту персональних даних і приватності, створення системи адміністративного аудиту цифрових рішень держави, удосконалення адміністративної відповідальності за порушення цифрових прав, забезпечення цифрової стійкості правосуддя та розвиток цифрової правової освіти та технологічної компетентності.

Після закінченні доповіді здобувачу присутніми були поставлені такі питання:

Запитання Козіна С.М.: Розкрийте будь ласка авторське розуміння захисту прав людини як об'єкта адміністративно-правового забезпечення.

Нескорожений В.І.: Дякую за запитання. Сучасне розуміння захисту прав людини як об'єкта адміністративно-правового забезпечення полягає у сприйнятті цієї категорії як окремого напрямку реагування держави на порушення прав особи, та як складної, динамічної та системно організованої сфери суспільних відносин, що потребує постійного нормативного, інституційного, процедурного, організаційного й гарантійного впливу з боку публічної адміністрації. У такому контексті захист прав людини охоплює створення умов для їх належної реалізації, попередження неправомірного втручання у сферу особистої свободи, забезпечення доступності адміністративних процедур, обмеження дискреції суб'єктів владних повноважень, підвищення ефективності контролю за їх діяльністю та формування такого правового середовища, у якому людина виступає центральною цінністю адміністративно-правового регулювання.

Запитання Луценко-Миськів Л.І.: У мене питання такого характеру. Як ви розглядаєте поняття «цифровізація»?

Нескорожений В.І.: Дякую за запитання. Цифровізацію слід розуміти як комплексний, системний і динамічний процес впровадження цифрових технологій, електронних сервісів, інформаційно-комунікаційних систем, засобів автоматизації, електронної ідентифікації, обробки даних та онлайн-взаємодії у різні сфери суспільного, економічного, управлінського й правового життя, унаслідок чого змінюються способи створення, передавання, використання та захисту інформації, а також трансформуються традиційні моделі взаємодії між людиною, суспільством, бізнесом і державою. При цьому цифровізацію не варто зводити лише до технічного переведення інформації в електронну форму, оскільки її зміст є значно ширшим і полягає у формуванні нового цифрового середовища, в якому технології стають інструментом підвищення ефективності публічного управління, доступності адміністративних та інших публічних послуг, прозорості управлінських процесів, розвитку електронної демократії, реалізації цифрових прав громадян і модернізації правових механізмів захисту людини.

Запитання Боровика А.В.: Які виклики у сфері захисту прав людини може породжувати процес активної цифровізації?

Нескорожений В.І.: Дякую за запитання. Процес цифровізації як активної трансформації суспільних відносин породжує нові адміністративно-правові виклики, пов'язані із захистом персональних даних, подоланням цифрової нерівності, забезпеченням доступності електронних сервісів, контролем за автоматизованими рішеннями, кібербезпекою та недопущенням звуження змісту прав людини під впливом технологічних процесів, а тому цифровізація має розглядатися як самостійний фактор переосмислення адміністративно-правового забезпечення, у межах якого право повинно не відставати від технологічного розвитку, а спрямовувати його на реальне посилення гарантій свободи, гідності, безпеки та правового статусу людини у відносинах із публічною адміністрацією.

Запитання Корєда С.О.: Розкрийте коротко інструментарій цифровізації адміністративних послуг в Україні?

Нескорожений В.І.: Дякую за запитання. Інструментарій цифровізації адміністративних послуг в Україні становить взаємопов'язану систему організаційних, інформаційних, комунікаційних та технологічних засобів, за допомогою яких забезпечується переведення традиційної моделі надання адміністративних послуг у цифровий формат. До основних інструментів такої цифровізації доцільно віднести Єдиний державний веб-портал електронних послуг, зокрема Портал «Дія», використання технічних засобів електронних комунікацій для надання суб'єкту звернення інформації про порядок отримання адміністративних послуг, електронні механізми зворотного зв'язку, включаючи облаштування відповідних скриньок та можливість подання зауважень і пропозицій щодо якості надання послуг в електронній формі, систему міжвідомчої електронної взаємодії, безоплатний віддалений доступ до інформаційних систем, електронних баз даних і реєстрів, систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, заходи щодо запровадження надання адміністративних послуг в електронній формі, а також веб-портали державних органів, інтегровані до Порталу Дія.

Запитання Курило І.В.: Які перспективні напрямки впровадження цифровізації адміністративних послуг як форми захисту прав людини ви можете виділити?

Нескорожений В.І.: До перспективних напрямків впровадження цифровізації адміністративних послуг як форми захисту прав людини можна віднести такі: розширення доступу до швидкісного інтернету на всій території України; підвищення рівня цифрової грамотності населення; подолання цифрової нерівності між різними категоріями громадян; удосконалення міжвідомчої електронної взаємодії; інтеграція інформаційних систем органів державної влади та місцевого самоврядування; модернізація систем електронного документообігу; оновлення інформаційної інфраструктури ЦНАПів; забезпечення належного функціонування офіційних вебсторінок суб'єктів надання адміністративних послуг; розширення переліку адміністративних послуг, доступних в електронній формі; законодавче закріплення ефективного алгоритму онлайн-взаємодії між суб'єктами надання адміністративних послуг; удосконалення механізмів електронної ідентифікації та електронного підпису; забезпечення належного захисту персональних даних під час отримання електронних послуг; підвищення поінформованості громадян і суб'єктів господарювання про можливості отримання адміністративних послуг у цифровому форматі; запровадження зрозумілого порядку отримання електронної адміністративної послуги від моменту інформування особи до отримання кінцевого результату тощо.

У подальшому обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь присутні члени спільного засідання.

Науковий керівник – Куркова Ксенія Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт Науково-дослідного інституту публічного права зазначила, що дисертаційне дослідження Нескороженого Володимира Івановича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» є результатом самостійної науково-теоретичної та практичної діяльності здобувача. У процесі роботи над дисертацією автор продемонстрував високий рівень наукової підготовки, наполегливість у досягненні поставленої мети, здатність до критичного аналізу наукових джерел та нормативно-правового матеріалу, а також уміння ефективно поєднувати теоретичні напрацювання з потребами сучасної правозастосовної практики.

Дисертація виконана самостійно та є комплексним науковим дослідженням проблем адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні. У ході дослідження здобувач продемонстрував ґрунтовне володіння предметом дослідження, належний рівень теоретичних знань та здатність до самостійного формулювання науково обґрунтованих висновків і пропозицій.

Складений дисертантом план дослідження забезпечив логічне та послідовне розкриття всіх ключових аспектів обраної тематики. Цьому сприяли правильне визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, а також використання комплексу сучасних загальнонаукових і спеціально-юридичних методів наукового пізнання.

Індивідуальний план наукової роботи та навчальний план виконано Нескороженим В.І. у повному обсязі.

Наукове дослідження характеризується системним підходом до аналізу проблематики адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифрової трансформації суспільства та держави. У роботі здійснено комплексний аналіз теоретичних і практичних аспектів функціонування відповідного адміністративно-правового механізму, удосконалено окремі наукові підходи до розуміння його сутності та структури, сформульовано низку пропозицій щодо вдосконалення адміністративного законодавства й практики його реалізації.

Особливої уваги заслуговує прагнення здобувача досліджувати проблему на різних рівнях наукового пізнання – від загальнотеоретичного осмислення прав людини в умовах цифровізації до розроблення конкретних рекомендацій щодо підвищення ефективності адміністративно-правових механізмів їх захисту. Важливим позитивним аспектом роботи є також врахування сучасних тенденцій цифровізації публічного управління, розвитку електронного урядування та європейських стандартів забезпечення прав людини.

Наведене дає підстави для висновку, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» є завершеною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують важливе

наукове завдання у сфері адміністративного права та мають значення для подальшого розвитку вітчизняної адміністративно-правової науки.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Нескорожений В.І. заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Далі надано слово *рецензентам роботи*.

Луценко-Миськів Леся Ігорівна – доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права, як *рецензент роботи* відзначила, що у роботі здійснено ґрунтовний аналіз сучасного стану адміністративно-правового регулювання відповідної сфери, досліджено особливості впливу цифрової трансформації на механізми реалізації та захисту прав людини, а також сформульовано низку науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення законодавства та правозастосовної практики.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації становлять праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузі адміністративного права, теорії держави і права, інформаційного права, прав людини, публічного управління, цифрового врядування та інших суміжних галузей знань.

Здобувач успішно виконав усі поставлені завдання дослідження та запропонував низку теоретично обґрунтованих положень і висновків. Особливої уваги заслуговують авторські пропозиції щодо нормативного закріплення цифрових прав людини, удосконалення адміністративних процедур у цифровому середовищі, запровадження додаткових гарантій захисту персональних даних, розвитку механізмів оскарження автоматизованих рішень органів публічної влади та вдосконалення адміністративно-правового регулювання використання штучного інтелекту у сфері публічного управління.

Безумовною перевагою дисертації є її інноваційний характер та орієнтація на перспективні напрями розвитку адміністративного права. Автору вдалося комплексно поєднати традиційні підходи до захисту прав людини із сучасними викликами цифрової епохи, що надало можливість сформувати цілісне бачення адміністративно-правового механізму забезпечення прав людини в умовах цифрової трансформації держави. Позитивно оцінюється також значна увага, приділена питанням захисту персональних даних, цифрової приватності, алгоритмічного врядування та забезпечення балансу між технологічним розвитком і дотриманням фундаментальних прав людини.

Загалом виконана дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмета дослідження, належним рівнем наукової аргументації та логічною побудовою. Структура дисертації повністю відповідає поставленим

меті та завданням дослідження, що дозволило послідовно та всебічно розкрити обрану проблематику.

Дисертаційне дослідження Нескороженого Володимира Івановича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» слід визнати завершеним дисертаційним дослідженням, виконаним на актуальну та практично значущу тему. Робота містить науково обґрунтовані результати, які у своїй сукупності вирішують важливі теоретичні, правові та практичні проблеми адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифрової трансформації суспільства та держави.

Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право», Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, та може бути подана до розгляду і захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Козін Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт Науково-дослідного інституту публічного права, *як рецензент роботи* відзначив, що дисертаційне дослідження, безперечно, є актуальним на сучасному етапі розвитку України. Стрімкі процеси цифровізації суспільства та державного управління, активне впровадження електронних адміністративних послуг, використання автоматизованих систем прийняття рішень, розвиток технологій штучного інтелекту та зростання обсягів обробки персональних даних зумовлюють появу нових викликів у сфері забезпечення та захисту прав людини. За таких умов особливого значення набуває формування ефективного адміністративно-правового механізму захисту прав людини, здатного гарантувати баланс між потребами цифрового розвитку держави та дотриманням фундаментальних прав і свобод особи.

Зміст дисертації свідчить про продуманий та послідовний підхід здобувача до розкриття теми дослідження. Робота логічно поєднує аналіз теоретико-правових засад захисту прав людини з дослідженням особливостей їх забезпечення в умовах цифрової трансформації публічного управління. Автором послідовно розкрито вплив цифровізації на систему адміністративно-правового регулювання, визначено сучасні виклики у сфері захисту персональних даних, цифрових прав людини та адміністративних процедур у цифровому середовищі, а також сформовано напрями вдосконалення національного законодавства.

Належний рівень достовірності та наукової обґрунтованості результатів дослідження забезпечено використанням широкого кола наукових джерел, нормативно-правових актів, міжнародних документів та сучасних методів

наукового пізнання. Методологічну основу дисертації становить комплекс загальнонаукових, спеціально-юридичних та емпіричних методів, що дозволило автору всебічно дослідити проблематику адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації та сформулювати науково обґрунтовані висновки й пропозиції.

Позитивної оцінки заслуговує те, що автор не обмежився аналізом чинного законодавства, а запропонував власне бачення подальшого розвитку адміністративно-правового регулювання у досліджуваній сфері. Особливий науковий інтерес становлять пропозиції щодо нормативного закріплення цифрових прав людини, удосконалення адміністративних процедур у цифровому середовищі, запровадження додаткових гарантій захисту персональних даних, створення механізмів адміністративного контролю за використанням штучного інтелекту в діяльності публічної адміністрації, а також забезпечення права особи на пояснення та оскарження автоматизованих рішень.

Уважне ознайомлення зі змістом дисертації, її теоретичною та методологічною основою, сформульованими висновками та пропозиціями дає підстави стверджувати, що автор успішно впорався з поставленими завданнями дослідження. Здобувачем розроблено низку теоретично обґрунтованих положень, рекомендацій та пропозицій, спрямованих на вдосконалення адміністративного законодавства і практики його застосування в частині забезпечення та захисту прав людини в умовах цифрової трансформації держави.

Загалом, результати дисертаційного дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення. Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право», Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, та може бути подана до розгляду і захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Тому дисертаційна робота Нескороженого Володимира Івановича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» заслуговує на рекомендацію до захисту.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Шкарупа Костянтин Вікторович – доктор юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права зазначив, що дисертація на тему «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» має важливе теоретичне та практичне значення для розвитку науки адміністративного права, оскільки в роботі на основі комплексного аналізу

наукових підходів, положень чинного законодавства, міжнародних стандартів та практики їх реалізації визначено сутність, зміст і особливості адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифрової трансформації суспільства та держави, а також розроблено низку пропозицій і рекомендацій, спрямованих на вдосконалення нормативно-правового регулювання суспільних відносин у відповідній сфері.

Належний рівень достовірності та наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням значного масиву наукових джерел, нормативно-правових актів національного та міжнародного рівнів, практики діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а також застосуванням комплексу сучасних загальнонаукових і спеціально-юридичних методів дослідження. Новизна наукових підходів, запропонованих автором, самостійність висновків та належний рівень їх аргументованості вирізняють дисертацію серед інших наукових праць відповідного спрямування.

Особливої позитивної оцінки заслуговує те, що автор не лише дослідив існуючі проблеми захисту прав людини у цифровому середовищі, а й запропонував комплексне бачення подальшого розвитку адміністративно-правових механізмів забезпечення цифрових прав людини. Значний науковий інтерес становлять сформульовані пропозиції щодо правового регулювання використання штучного інтелекту в діяльності публічної адміністрації, удосконалення механізмів захисту персональних даних, запровадження гарантій оскарження автоматизованих рішень та розвитку людиноцентричної моделі цифрового адміністративного права.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до встановлених вимог Міністерства освіти і науки України. Здобувач має належну кількість наукових публікацій, результати дослідження апробовані у фахових наукових виданнях та під час участі у науково-практичних конференціях.

Загалом дисертація Нескороженого Володимира Івановича на тему «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» є самостійною, завершеною та комплексною науковою працею, у якій вирішено важливе наукове завдання щодо вдосконалення адміністративно-правових засад захисту прав людини в умовах цифрової трансформації. Робота відповідає встановленим вимогам до дисертаційних досліджень та може бути рекомендована до розгляду і захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Боровик Андрій Володимирович – доктор юридичних наук, професор, віце-президент з наукової роботи Науково-дослідного інституту публічного права зазначив, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» вдало поєднує ґрунтовний теоретико-правовий аналіз із практично орієнтованими пропозиціями, спрямованими на вдосконалення адміністративно-правових механізмів забезпечення та захисту прав людини в умовах цифрової трансформації суспільства і держави. Це свідчить про високий рівень обізнаності автора із сучасними тенденціями розвитку

адміністративного права, актуальними викликами цифровізації публічного управління та потребами правозастосовної практики у сфері забезпечення прав і свобод людини.

У роботі чітко визначено мету та завдання дослідження, які логічно взаємопов'язані між собою та забезпечують комплексне розкриття обраної тематики. Об'єкт і предмет дослідження сформульовано коректно, відповідно до вимог наукової методології, що дозволило автору зосередити увагу на найбільш актуальних проблемах адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації.

Ознайомлення зі змістом дисертації, її структурою, методологічною основою та сформульованими висновками дає підстави стверджувати, що автор успішно досяг поставленої мети дослідження та всебічно розкрив проблематику захисту прав людини в цифровому середовищі.

Позитивно оцінюється те, що автором не лише проаналізовано існуючі проблеми правового регулювання, а й запропоновано концептуальні напрями їх вирішення. Особливу наукову цінність становлять пропозиції щодо нормативного закріплення цифрових прав людини, удосконалення механізмів захисту персональних даних, впровадження гарантій права на пояснення та оскарження автоматизованих рішень, а також формування людиноцентричної моделі цифрового адміністративного права. Важливою перевагою роботи є її орієнтація на перспективні напрями розвитку правового регулювання цифрових технологій та адаптацію національного законодавства до європейських стандартів захисту прав людини.

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та практичні рекомендації характеризуються належним рівнем аргументованості, логічності та наукової новизни, мають як теоретичне, так і прикладне значення для подальшого розвитку науки адміністративного права та вдосконалення діяльності суб'єктів публічної адміністрації.

Отже, дисертація Нескороженого Володимира Івановича на тему «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» є самостійним, завершеним та актуальним науковим дослідженням, результати якого мають важливе значення для розвитку адміністративно-правової науки та практики, а тому може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Нескорожений В.І. висловив виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку його дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та професійні поради, що сприяли вдосконаленню змісту та форми дисертаційної роботи та корекції подальших науково-дослідних планів.

Присутні на засіданні одностайно запропонували визнати дисертацію Нескороженого Володимира Івановича завершеною теоретично та практично-значимою науковою роботою, що містить висновки, які сприяють вирішенню нагальної наукової проблеми та є суттєвим внеском у розвиток юридичної

науки, і яка може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді. Запропоновано схвалити такий висновок:

ВИСНОВОК
щодо дисертації Нескороженого Володимира Івановича
на тему: «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав
людини в умовах цифровізації в Україні»
на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена тим, що право на захист людини є однією з основних гарантій демократичної та соціально-відповідальної держави, із закріпленою концепцією – людина повинна мати права та гарантовані дієві засоби їх відновлення, охорони та відстоювання. Право на захист є одним із найважливіших показників зрілості держави, гуманності правової системи та поваги до людини як найвищої соціальної цінності.

Гарантування права на захист людини є складним процесом, що потребує цілісної системи конституційних, міжнародних та інституційно-процесуальних механізмів. В цій площині, адміністративне право забезпечує захист прав людини, формує стандарти належного врядування, межі владного розсуду, процедури прийняття рішень та способи захисту особи у відносинах із державою. При цьому, в умовах активної глобальної цифровізації в Україні виникає необхідність переосмислення змісту та можливостей адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини. Цифрова трансформація змінює природу взаємовідносин між людиною та державою. Цифровізація публічних відносин створює різні можливості для забезпечення прав людини, але породжує нові загрози правам людини – незаконну обробку персональних даних, цифрову дискримінацію, непрозорість автоматизованих рішень тощо. Сучасне адміністративно-правове забезпечення має бути спрямовано на збалансування ефективності цифрової держави та недоторканності людської гідності, швидкості електронних процедур та права особи бути почутою, автоматизації управління та необхідності людського контролю, обміну даних та захисту приватного життя.

Таким чином, формування нових підходів до адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні є важливим напрямком, що дозволить забезпечити людиноцентричну модель цифрової публічної адміністрації, гарантувати якісні цифрові адміністративні процедури, та посилити кіберзахист держави як інструменту захисту прав людини.

Наукове завдання, за розв'язання якого здобувач заслуговує присудження наукового ступеня полягає у комплексному аналізі теоретико-правових основ та змісту адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини, для визначення проблем захисту персональних даних та

формування новітніх напрямків вдосконалення адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні.

На основі проведеного дослідження сформовано ряд нових наукових положень і висновків, які розв'язують важливу наукову проблему; **найсуттєвішими науковими результатами, які одержав здобувач особисто та які характеризуються достовірністю та науковою новизною, є такі:**

– вперше системно розкрито цифровізацію як чинник трансформації адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини, що являє собою комплексний процес оновлення змісту, форм, інструментів і процедур публічного адміністрування під впливом цифрових технологій, унаслідок чого захист прав людини переходить до більш динамічної, технологічно опосередкованої, превентивної та людиноцентричної системи гарантування прав у цифровому середовищі;

– вперше сформовано функціональну роль адвокатів як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні, що полягає у поєднанні правозахисної місії адвокатури з новими функціями цифрового гаранта прав, свобод і законних інтересів особи, що виявляється у забезпеченні безпечного, етичного та ефективного використання електронних інструментів правосуддя, адміністративних процедур та цифрових комунікацій, у яких адвокат є посередником між особою та цифровізованою публічною владою, який здатний запобігати порушенням прав людини, своєчасно реагувати на адміністративні зловживання, забезпечувати доступ до правосуддя, охороняти адвокатську таємницю, персональні дані та конфіденційність клієнта;

– вперше виділено види адміністративних процедур забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні, які за функціональним призначенням поділено на: реалізаційні; підтверджувальні; відновлювальні; превентивно-гарантійні; контрольно-наглядові; та юрисдикційно-захисні.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що положення, висновки та результати дисертації використовуються та можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого розвитку наукових підходів до розуміння змісту та механізмів адміністративного захисту прав людини в цифровому середовищі (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правозастосовній сфері* – для вдосконалення уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації, адвокатами та суб'єктами громадянського суспільства практики захисту прав людини в цифровому просторі (акт впровадження Товариства з обмеженою відповідальністю «Юридична компанія Майоров, Нерсисян і партнери»);

– *освітньому процесі* – під час підготовки навчальних матеріалів, лекцій та семінарських занять для дисципліни «Адміністративне право та

процес: доктринальні та практичні проблеми» (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Достовірність і обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій забезпечується:

- комплексним застосуванням раціональної сукупності дослідницьких методів пізнання соціальних процесів і явищ у сферах дії держави та права для аналізу і характеристики нормативно-правових актів і наукових праць, присвячених теоретичним, нормативним і практичним аспектам адміністративно-правового забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні;

- застосуванням методологічних принципів об'єктивності і неупередженості аналізу та критичного осмислення досліджуваного матеріалу;

- аргументованою науковою полемікою з іншими вченими в тексті дисертації;

- використанням положень чинного законодавства України, а також офіційних аналітичних і статистичних матеріалів, довідкових видань та юридичної публіцистики;

- послідовністю та логікою викладення здобувачем матеріалу, його аргументованістю;

- відповідністю висновків роботи і отриманих результатів поставленим завданням та доведенням сформульованих пропозицій до рівня їх можливого використання у практиці;

- рівнем репрезентативності емпіричного матеріалу.

Апробація матеріалів дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднено та обговорено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях: «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 15–16 лютого 2023 р.); «Інноваційні підходи до реформування сучасного законодавства» (м. Київ, 20–21 квітня 2023 р.); «Пріоритетні напрями розвитку юридичної науки: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Київ, 18–19 вересня 2024 р.).

Публікації. Основні положення та висновки дисертації викладено у шести наукових працях, з яких три одноосібних статті опубліковані в журналах, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук; три – тези доповідей на науково-практичних конференціях та круглих столах.

Наукові праці Нескороженого В.І., опубліковані за результатами дисертаційного дослідження, відповідають вимогам п.п. 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Всі представлені наукові публікації здобувача зараховуються за темою дисертації, а саме:

1. Нескорожений В.І. Цифровізація адміністративних послуг як форма реалізації прав людини. *Правові новели*. 2023. № 19. С. 533–540. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2023.19.72>

2. Нескорожений В. І. Сучасне розуміння захисту прав людини як об'єкту адміністративно-правового забезпечення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2026. Вип. 1. С. 311–315. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2026.1.47>

3. Neskorozenyi V. Digitalization as a factor in the transformation of administrative and legal framework for human rights protection. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2024. № 6. P. 222–227. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2024.6.37>

Оцінка мови і стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Форма і зміст дисертації та анотації відповідають вимогам, що встановлені Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40.

Дисертація є цілісною, завершеною, кваліфікованою працею, в якій містяться висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні і практичні результати та наукові положення, що характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувача в юридичну науку.

Анотація дисертації є узагальненим коротким викладом її основного змісту. В анотації стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення, що дає повне уявлення про виконану здобувачем роботу. Обсяг дисертації та анотації, а також зміст роботи відповідають встановленим вимогам.

Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 «Право».

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Нескороженого Володимира Івановича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів Нескороженого Володимира Івановича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40.

3. Рекомендувати дисертацію Нескороженого Володимира Івановича на тему: «Адміністративно-правове забезпечення захисту прав людини в умовах цифровізації в Україні» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 10, проти – 0, таких, що утримались – 0; здобувач Нескорожений В.І. – не голосував.

**Головуючий на засіданні –
доктор юридичних наук, професор,
завідувач відділу
Науково-дослідного інституту
публічного права**

С.С. Овчарук